

Læreplan i fremmedspråk

Gjelder fra 01.08.2006

Formål

Språk åpner dører. Når vi lærer andre språk, får vi mulighet til å komme i kontakt med andre mennesker og kulturer, og dette kan øke vår forståelse for hvordan mennesker lever og -tenker.

Språkkompetanse gir mulighet for deltakelse i internasjonale sammenhenger og bidrar til å gi et mer nyansert bilde av internasjonale prosesser og hendelser. I en verden med økende mobilitet og digital samhandling er kompetanse i flere språk og interkulturell kompetanse en forutsetning for kommunikasjon og deltakelse på mange områder.

Å lære et fremmedspråk dreier seg først og fremst om å bruke språket – å lese, lytte, snakke og skrive – i forskjellige sammenhenger. I tillegg innebærer det kommunikasjon om og innsikt i andres levemåter, livssyn, verdier og kulturer, noe som kan føre til større bevissthet om egen kultur og nye muligheter til opplevelser. Opplevelse av og innsikt i kulturelle -forhold er en kilde til personlig vekst og dannelse og kan gi større muligheter i utdanning, arbeidsliv og fritid.

Læring av et nytt fremmedspråk bygger på erfaringer fra tidligere språklæring både i og utenfor skolen. Når vi er bevisst hvilke strategier som brukes for å lære fremmedspråk, og hvilke strategier som hjelper oss til å forstå og å bli forstått, blir tilegnelsen av kunnskaper og ferdigheter enklere og mer meningsfylt. Det er også viktig å sette seg mål for læringen, finne ut hvordan disse kan nås og vurdere egen språkbruk. Det å utvikle evnen til å lære et fremmedspråk kan føre til bedre innsikt også i morsmålet og blir derfor en viktig del av den enkeltes personlige utvikling. Kompetanse i fremmedspråk skal fremme motivasjon for læring og innsikt i flere språk og kulturer, bidra til flerspråklighet og gi et viktig grunnlag for livslang læring.

Kommunikative ferdigheter og kulturell innsikt kan fremme økt samhandling, forståelse og respekt mellom mennesker med ulik kulturbakgrunn. Slik ivaretar språk- og kulturkompetanse det allmenndannende perspektivet og bidrar til å styrke demokratisk engasjement og medborgerskap.

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Læreplanen er delt i to deler:

- Nivå I som tilbys både i grunnskolen og videregående opplæring
- Nivå II som bygger på nivå I. Nivå II tilbys bare i videregående opplæring

Fremmedspråk nivå I har kompetansemål etter 10. årstrinn i grunnskolen og etter Vg2 i videregående opplæring.

Fremmedspråk nivå II har kompetansemål etter Vg2/Vg3 i videregående opplæring

Oversikt over hovedområder:

Årstrinn	Hovedområder		
8-10. Vg1, Vg2 eller Vg3	Språklæring	Kommunikasjon	Språk, kultur og samfunn

Språklæring

Hovedområdet *språklæring* omfatter innsikt i egen språklæring og språkbruk. Å utvikle evnen til å bruke hensiktsmessige læringsstrategier, som å definere egne læringsbehov, -formulere mål, velge arbeidsmåter, bruke hjelpemidler og vurdere arbeidsprosess og mål-oppnåelse individuelt og i samarbeid med andre, vil kunne øke læringsutbyttet i faget.

Kommunikasjon

Hovedområdet *kommunikasjon* dreier seg om formidling av mening gjennom fremmed-språket. Det omfatter lytting, lesing, skriving, muntlig produksjon og spontan samhandling knyttet til ulike kommunikasjonssituasjoner, medier, sjangere og språkfunksjoner. Det omfatter også språklig repertoar – ordforråd, setningsbygning og tekstsammenheng – og spesifikke språklige ferdigheter som er nødvendig for å mestre ulike kommunikasjonssituasjoner. Nye medier og bruk av språket på tvers av fag og emner inngår også i dette hovedområdet.

Språk, kultur og samfunn

Hovedområdet *språk, kultur og samfunn* dreier seg om kulturforståelse i vid forstand. Det dekker sentrale emner knyttet til ulike sider ved målspråklandenes samfunnsliv og kultur. Arbeid med ulike typer tekster og møte med kulturelle uttrykksformer fra målspråklandet kan utvikle interesse, forståelse og toleranse og fremme innsikt i ens egne livsvilkår og identitet. Det kan også bidra til leseglede, opplevelse og personlig utvikling.

Timetall

Timetall oppgitt i 60-minutters enheter:

UNGDOMSTRINNET

8.-10. årstrinn: 227 timer

STUDIEFORBEREDENDE UTDANNINGSPROGRAM

Vg1: 113 timer

Vg2: 112 timer

Vg3: 140 timer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I fremmedspråk forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg skriftlig og muntlig i fremmedspråk er sentralt i utviklingen av kompetanse i fremmedspråket og går igjen i kompetansemålene for begge trinn. Disse -ferdighetene er viktige redskaper i arbeidet med å forstå og ta i bruk det nye språket i stadig mer varierte og krevende sammenhenger på tvers av kulturer og fagfelt. Muntlige ferdigheter innebærer både å kunne lytte og å kunne tale.

Å *kunne lese* i fremmedspråk er en del av den praktiske språkkompetansen og innebærer å forstå, utforske og reflektere over stadig mer krevende tekster, og slik skaffe seg innsikt på tvers av kulturer og fagfelt. Å utvikle leseferdighet i det nye språket vil også bidra til å styrke leseferdigheten generelt.

Å *kunne regne* i fremmedspråk er en forutsetning for å forstå og bruke fremmedspråket i forbindelse med kvantifisering, beregninger, målinger og grafiske framstillinger i hverdagslige sammenhenger.

Å *kunne bruke digitale verktøy* i fremmedspråk bidrar til å utvide læringsarenaen for faget og tilfører læringsprosessen verdifulle dimensjoner gjennom muligheter for møte med autentisk språk og anvendelse av språket i autentiske kommunikasjonsituasjoner. Kilde-kritikk, opphavsrett og personvern er sentrale områder i digitale sammenhenger som også inngår i fremmedspråk.

Kompetansemål

Fremmedspråk nivå I

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utnytte egne erfaringer med språklæring i læring av det nye språket
- undersøke likheter og ulikheter mellom morsmålet og det nye språket og utnytte dette i egen språklæring
- bruke digitale verktøy og andre hjelpemidler
- beskrive og vurdere eget arbeid med å lære det nye språket

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke språkets alfabet og tegn
- finne relevante opplysninger og forstå hovedinnholdet i skriftlige og muntlige tilpassede og autentiske tekster i ulike sjangere
- delta i enkle, spontane samtalesituasjoner
- presentere ulike emner muntlig
- gi uttrykk for egne meninger og følelser
- forstå og bruke tall i praktiske situasjoner
- kommunisere med forståelig uttale
- forstå og bruke et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner
- bruke grunnleggende språklige strukturer og former for tekstbinding
- tilpasse språkbruken i noen grad til ulike kommunikasjonsituasjoner
- skrive tekster som forteller, beskriver eller informerer
- bruke lytte-, tale-, lese- og skrivestrategier tilpasset formålet
- bruke kommunikasjonsteknologi til samarbeid og møte med autentisk språk

Språk, kultur og samfunn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samtale om dagligliv, personer og aktuelle hendelser i språkområdet og i Norge
- sammenligne noen sider ved tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdet og i Norge
- samtale om språk og sider ved geografiske forhold i språkområdet

- gi uttrykk for opplevelser knyttet til språkområdets kultur

Fremmedspråk nivå II

Språklæring

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utnytte erfaringer med språklæring for å videreutvikle sin flerspråklighet
- utnytte ulike kilder for autentiske tekster i egen språklæring
- bruke digitale verktøy og andre hjelpemidler på en kritisk og selvstendig måte
- beskrive og vurdere egen framgang med å lære det nye språket

Kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- forstå innholdet i skriftlige og muntlige autentiske tekster i ulike sjangere
- lese formelle og uformelle tekster i ulike sjangere og gjøre rede for forfatterens synspunkter og holdninger
- delta i spontane samtaler om ulike temaer og aktuelle emner
- presentere aktuelle og tverrfaglige emner muntlig
- gi uttrykk for opplevelser, synspunkter og holdninger, ønsker og emosjoner
- forstå og bruke tall og størrelser i praktiske situasjoner
- kommunisere med god uttale og intonasjon
- tilpasse språkbruken til ulike kommunikasjonssituasjoner
- bruke ord, setningsoppbygning og tekstbindingsformer målrettet og variert
- skrive sammenhengende tekster i ulike sjangere
- velge og bruke lytte-, tale-, lese- og skrivestrategier tilpasset formål, situasjon og sjanger
- vurdere og utnytte kommunikasjonsteknologi til samarbeid og møte med autentisk språk

Språk, kultur og samfunn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- drøfte sider ved dagligliv, tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdet og i Norge
- drøfte sider ved livsvilkår og aktuelle samfunnsforhold i språkområdet
- gjøre rede for sider ved geografi og historie i språkområdet
- beskrive sentrale sider ved språkområdets kultur og gi uttrykk for opplevelser knyttet til dette
- drøfte hvordan språkkunnskaper og kulturinnsikt kan fremme flerkulturelt samarbeid og forståelse

Vurdering

Bestemmelser for sluttvurdering:

Standpunktvurdering

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Elevene skal ha én standpunktkarakter.
Vg2/Vg3 studieforbereende utdanningsprogram	Elevene skal ha én standpunktkarakter.

Eksamen for elever [1]

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.
Vg2 studieforbereende utdanningsprogram for elever på fremmedspråk nivå II som har hatt fremmedspråk i grunnskolen og som har fortsatt med det samme språket i videregående opplæring (225 timer)	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Elevene kan også trekkes ut til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter kompetansemålene for nivå II.
Vg3 studieforbereende utdanningsprogram for elever på fremmedspråk nivå II som har hatt språklig fordypning i grunnskolen og som derfor har begynt med fremmedspråk i videregående opplæring (365 timer)	
Vg2 studieforbereende utdanningsprogram for elever på fremmedspråk nivå I som har hatt fremmedspråk i grunnskolen, men som har hatt et annet språk i videregående opplæring som fremmedspråk nivå I (225 timer)	Elevene kan trekkes ut til skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Elevene kan også trekkes ut til muntlig eksamen. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter kompetansemålene for nivå I.

Eksamen for privatister [1]

Årstrinn	Ordning
10. årstrinn	Se gjeldende ordning for grunnskoleopplæring for voksne.
Vg2 studieforbereende utdanningsprogram for privatister som har hatt fremmedspråk i grunnskolen og som har fortsatt med det samme språket.	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter kompetansemålene for nivå II.
Vg3 studieforbereende utdanningsprogram for privatister som ikke har hatt fremmedspråk i grunnskolen.	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter kompetansemålene for nivå II.
Vg2 studieforbereende utdanningsprogram for privatister som har hatt fremmedspråk i grunnskolen, men som har hatt et annet språk i videregående skole .	Privatistene skal opp til skriftlig og muntlig eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen omfatter kompetansemålene for nivå I.

[1] I videregående opplæring har vi hittil hatt en ordning der privatister har kunnet gå opp til kun skriftlig eksamen i en rekke fremmedspråk. Denne ordningen vil fases ut i 2011 og 2012. Fra og med eksamen våren 2012 vil et utvalg av disse fremmedspråkene følge ordinær vurderingsordning. Siste eksamen etter ordning med kun skriftlig eksamen i disse språkene blir høsten 2011. Oversikt over alle språk som følger ordinær eksamen fra og med våren 2012, finner du i Utdanningsdirektoratets rundskriv om "fag- og timefordeling for grunnopplæringen". Språk som ikke står på Utdanningsdirektoratets oversikt over utvalgte språk, vil gå ut av eksamenstilbudet. Siste eksamen i disse språkene blir høsten 2012, og da med kun skriftlig eksamen.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskriften til opplæringsloven.